

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrta leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrta leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja snižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-viste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravišstvo, na katero naj se blagovoljjo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Telegrami.

Peterburg 7. oktobra. Iz Gornjega Studena se 6. okt. poroča: Povsod mirovanje, mrzlo deževno vreme.

Carigrad 7. oktobra. Mehemet-Ali prevzame poveljništvo armade, ki operira proti Črnej gori. Zadnje reserve so bile poklicane. Telegram Muktarjev 6. t. m. ceni izgubo Rusov v zadnji bitvi na 10.000 (?), a turško na 2000. Reouf-paša poroča 4. t. m., da je razgledujoč vojni oddelek odbil bulgarsko-rusko krdelo blizu soteske Hain. Sulejman poroča, da je bil napad Rusov na prvo stražo pri Turaderi odbit.

Bukarešt 6. okt. Ukaz iz glavnega stana ukazuje, naj se nov vojni oddelek precej mobilizira in na bojišče pošlje. Garde bodo do 12. oktobra vse na bojišči.

Zemun 6. oktobra. Srbski knez je obljubil prav v kratkem v boj iti.

Atene 6. okt. Kralj Georgios pojde te dni razgledovat grško vojsko, ki je na turške meji.

London 6. oktobra. „Daily News“ je jedini angleški list, ki ima poročilo o zadnji bitvi pri Karsu iz ruskega taborja 4. t. m.: Denes so šli naši vojaki iz osvojenih pozicij nazaj, ker so bili utrujeni in konji brez krme in vode. Rusi na desnem krilu so obkolili Kizil-Tepe ob 3. po polu dne, ko je Muktar, obupan zaradi nevarnosti odrezanja od Karsa, z dvajsetimi bataljoni ruski centum prijel. General Hejman je komandiral Ruse, ki so v pričo velikega kneza Mihaela bojevali. Sovražnik je bil s hudim kanonskim ognjem sprejet,

ruski tirelerji so ga do mraka podili. Jutri pričakujemo velike bitve.

Vojska.

Ker se te dni zberó garde na bulgarskem bojišči, imamo menda za naslednje dni občne ofenzive pričakovati. Zadnji dnevi pa niso nič večjega prinesli.

Ker družih poročil z bojišča nij, razlagajo si sovražne novine bodoče prestavljenje glavnega stana v Svištovo po svoje, to je, da se ruski car s svojim spremstvom umika. Zakaj ravno zdaj, ko so se Turki od Jantre celo nazaj pomaknili?

Mimo vseh težav, ki ovirajo to podvzetje so vendar Rusi v glavnem stanu za trdno sklenili, Plevno si pridobiti. Po sedanjem stanju vojskinem se tudi gotovo smemo nadejati, da se ta operacija naposled posreči. S pomočnimi oddelki, ki so uže na mestu in ki še prihajajo, dobode ruska vojska veliko nad silo proti turški in tako bode mogla z boljšim v s p e h o m, nego doslej, cernirati sovražnikov ostrog v Plevni. Najbrž bodo jeden oddelek nove vojske poslali na levo obrežje reke Vida, da zasede pri Dubniku cesto proti Sofiji. Ruska konjica, katerej so Turki 22. sept. srečno všli v Plevno s pomočno vojsko in živežem, bi mogla, ako jej za obrambo pošljejo oddelek pešcev, nadaljevati svojo izlete proti Orhanju, Vrači in Rahovi. Na ta način bi je sovražnik ne mogel pozneje odrezati.

Iz Cetinja se piše, da Črnogorci nemajo zdaj kaj osvojiti, ko Trebinja ne morejo lehko oblegati, ker je okolica po deževji mokrotna.

Magjarsko sovraštvo do Slovanstva.

Iz Poljanske doline 6. okt. [Izv. dop.]

Od začetka hercegovinske vstaje do zdaj se Magjari jako sovražno obnašajo proti Slovanstvu, ter spasenju Jugoslovanov izpod turškega jarma. Dobro vedo, da po osvobojenji balkanskih Slovanov bi avstrijski Slovani zadobili več poguma, ter bi se počasi iznebili magjarskega in nemškutarskega gospodstva, zadobili z njimi enake pravice in enake dolžnosti. To pa te Azijate zelo skrbi, ker vedo, da so Slovanom delali velike krivice; ter bi potem zanje mogel priti dan plačila. Ogersko vlado so Magjari od 1867. leta, torej v 10. letih v denarnih zadevah popolnem spodkopali, tako, da brez pritiskanja in odiranja ogerskih Jugoslovanov avstrijskih je ne morejo rešiti bankrote; za to so si premoženje slovaške Matice po krivici osvojili in enake krivične špekulacije počenjajo z graničarji, zlasti v zadevah krajinske železnice. Ti Arpadovi sinovi se prizadevajo, s svojimi brati Turki si ustanoviti slavno bodočnost v Evropi. Ker pa na polji znanosti in kulture se s Slovani meriti ne morejo, hočejo si v politiki in na bojišči pridobiti slavno ime za prihodnje čase. Da bi pa ogerski Slovani jih ne presegali v olik, skušajo zatreti njih kulturna podvzetja in njih narodnost, jih pomagjariti, ter tako pridobiti bistroumnih mož, ki bi delali na znanstvenem in literarnem polji v prid magjarskega naroda. Po osvobojenji balkanskih Slovanov se bo Slovanstvo na jugu ukrepilo in bo proti daljšemu pomagjarenju se moglo uspešno ustavljati, podreti magjarsko gospodstvo v Avstriji

Listek.

Na naših gorah.

(Povest iz šestnajstega stoletja, spisal Liberius.)

(Dalje.)

III.

Popoldne družega dne sedi, kakor po navadi, grajska Gizela v svoji sobi tiha in zamišljena. Njeno oko je skaljeno s skrivno solzo, gladko lice je blede, duhovito čelo obsenčeno od gostih, prosto se vsipajočih las, njene roke so sklenene kakor mrtve v naročji.

Smrtno tihoto predrami le sem ter tja siv sokol, edin Gizelin tovariš, ki čepi na oknu poleg nje, stresa perje in mlo pogleduje svojo zapovednico, kakor da bi hotel reči: „Zakaj žaluješ, glej ondi zeleni gaj, polen življenja; pojdiva tja in jaz ti nalovim najlepših pevcev.“

„Le počakaj graščaka, on se veseli tvoje urnosti, on te popelje v prosti log. Tvoje

tovarišici je tuj lov, tuje veselje,“ pogovarja Gizela, opazivši sokolov nemir, svojega družnika, ter mu gladi z belo ročico svitlo perje. In, kakor bi jo umela brezumna žival in pomilovala samotno deklico, tiho zaškrblje, se stisne v kot, skrije desno nogo v perje in več potov zapored zaniži, kakor da bi sanjala o lepi zlati svobodi, o prostem gozdnem življenji.

Zopet je vse tiho.

„Kako kratek čas in kaka sprememba,“ vzdihne zdajci deklica in potegne z desnico po belem čelu, katero so obsuli gosti lasje, kakor da bi si hotela izbrisati nek neprijeten spomin, ki se jej je izbudil nenadoma.

Potem nadaljuje poluglasno sama soboj:

„Pred pol letom, kratek in — kako dolg čas, bivala sem še v lepem nemškem mestu. Veselje je bilo razlito krog in krog, tuja mi je bila samota, nezbrane dolge ure v temnem zidovji.

„In kaj še, moj skrbnik je bil zdrav, pri

njem sem živela kakor pri očetu, pozabljala sem v onih trenutkih, da sem sirota, da sem zapuščena. Kolikokrat mi je pripovedoval v zimskih večerih o svoji in mojej daljnji domovini, o ljubezni, ki ga žene nazaj in — o kesu, da jo je zapustil nekdanj. — O še nekaj tudi, o mojej ranjci materi mi je pravil sem ter tja. — In tedaj so mu bile mokre oči in jaz sem ga ljubila bolj in bolj. Vsaj on je bil prijatelj — mojej materi nekdanj, njen namestnik po njenej smrti zapuščenemu otroku.

A vendar, kako sem se motila, veseleč se z njim one dežele, kjer je živela moja mati, kajti izgubila sem v njej vse. Več ne smem bivati poleg svojega dobrotnika, kajti tu so hudobni ljudje, njegov stan mu ne dopušča živeti poleg zapuščene sirote. In tako sem obsojena bivati v tem ozidju kakor služinja, brez prijatelja, brez upa, kedaj se izboljša moja usoda.

„Grenka usoda,“ ponavlja starikav glas ženske, ki se prikaže zdajci pri vratih. Iz-

v prid našej monarhiji in Slovanstvu, posebno ker bodo imeli Jugoslovani v Translejtaniji večino, če pripade k Avstriji slovanska Bosna. Boje se za svojo gospodstvo in za svojo bodočnost, so Magjari vse strune napeli, spasenje balkanskega Slovanstva zavleči, ali, če bi bilo mogoče za vselej odstraniti. Brž, ko je prva puška za osvobojenje Slovanov na Balkanu počila, so začeli v svojih glasilih kličati vladam, naj hitro zatro vstajo, češ da bi bilo nevarno, če se upor razširi, za občni evropejski mir, za trgovino in obrtnijo. Minister vnanjih zadev, Andrassy, je hitro izdal reforme za turško državo, katere bi bile na videz izboljšale stanje turške raje in so imele namen vstaji konec storiti. Tudi to početje Magjara Andrassyja nij zamoglo odvrniti borbe za osvoboditev turškega kristijanstva, ampak le bolj se je razširila, ter Črnagora in Srbija ste posegli v boj za osvobojenje svojih bratov po jeziku in krvi. Magjari so klicali Avstrijo, naj zadrži Srbijo v njenem človekoljubnem delu, ker bi zamogla Turčiji mnogo škoditi ter rešenje orijentalnega vprašanja pospešiti čene dovršiti, povdarjaje: Srbsko-Turška vojska bode škodila avstrijskim interesom, (se ve da lepo mnenji Magjarjev in družih turkoljubov.) Na vse to vpitje naših magjarskih protivnikov nij Avstrija nič storila. Ko je Srbska vojna neugodno izpala za Slovanstvo, so se Magjari uže začeli veseliti nje neugodnega konca, da je Slovanstvo zopet prišlo v turški jarem. Ali, zelo so se varali. Sveta slovanska Rusija je prevzela od hercegovinskih vstašev začeto, od Srbije in Črnogore nadaljevano delo osvobojenja turškega Slovanstva v svoje roke. Zopet se je doli v Magjariji in Izraelu razlegal krik: „Avstrija! v nevarnosti so tvoji interesi na mogočem Dunavu po rusko turške vojski, porabi ves svoj vpliv in vso vojno moč, da Rusija odstopi od vojne.“ Pri dunajskem dvoru so pa hitro izprevideli, da je to le magjarski humbug, brez pomena, in da bi vsako zaviaranje Rusije imelo za Avstrijo nevarne nasledke — in vse magjarsko vpitje je bilo zastoj. Magjari, videvši, da Rusija vspešno vojsko vodi na Balkanu, so jeli napravljati tabore, na katerih so sklepali protiruske revolucije in klicali vso omikano Evropo v vojsko zoper Rusijo, češ ruski vojaki razna zverstva počenjajo na ranjenih in vjetih Turkih, ter je Rusija prelomila genfsko pogodbo. Neki Magjar je celo na taboru v Pešti klical: „Oro-

žja v naše roke, oržja. Ali svet je kmalu spoznal neresničnost teh magjarskih obrekovanj in vse prizadevanje turkoljubnih Magjarjev je zopet bilo zastoj. Magjarsko sovraštvo do svete Rusije se je vsled taborov še povišalo in vsak nepristransko sodeč človek je spoznal, da še utegnejo Avstriji nevarni postati, vladni organi so jih vendar dopuščali, mislé, saj so brez vsega pomena. V tem času še pride slavni turški reformator Mithad paša na Dunaj, s katerim so se Magjari često posvetovali in jim je baje nasvetoval, prijeti za orožje v rešitev otomanske države. Tako so začeli Magjari po njegovem nasvetu snovati na skrivnem bojno družino, katera bi imela nalog, vpasti v Rumunijo Rusom v hrbet, pretrgati železnico, da bi ne mogli dobivati vojnih potrebščin in živeža v Bulgarijo. Angličani in turška vlada so poslali denarja, da so mogli nakupiti orožja in družih vojnih priprav. Mej tem, ko so Magjari napravljali zaroto, so se godili važni dogodki. Naš presvitli cesar je v Košicah na Ogerskem napil na zdravlje dražega mu prijatelja, carja ruskega. To je Magjare silno razdražilo, posebno, ker so izgubili vso prejšnjo nado, da utegne naša monarhija staviti zavire Rusiji in Srbiji v vojni. Zato so se gotovo s tem večjo eneržijo pripravljali magjarski zarotniki, ker se poleg Anglije, le od njih Turčija more nadejati pomoči. Zraven so pa generali poročali mnogo o ruskih neudačeh in časniški dopisniki so poleg turških lažljivih vojnih poročil vedno pošiljali privatna lažnjiva poročila o velicah turških zmagah. Te vesti so napravile veliko veselja v Izraelu in v Magjariji. Po vseh ogerskih večjih mestih so napravili turkoljubni Magjari razsvitljave in druge veselice, poleg tega pili na zdravje Turčije. Na skrivnem so pa magjarski uporniki pospešili svoje vojne priprave, ker tudi oni so gotovo želeli, biti deležni velicah turških zmag. Dnevi radosti za magjarsko ljudstvo in zlasti za zarotnike so hitro minoli, one poročila o turških zmagah so se kmalu za lažnjiva izkazala, in končno je še vlada njih skrivnemu kovarstvu prišla na sled in jim mnogo orožja in družih vojnih priprav konfiscirala. S tem še nijso vsa skrivna kovarstva pri kraji, faktorji te zarote so še ostali in bodo svoje delo pri vsakej priložnosti nadaljevali, tudi nij verjetno, da bi magjarske sodnije proti njim strogo postopale. Nevarnost za rusko vojsko je pa vendar odstranjena, ker rusko vojevod-

stvo ve za nevarnost in bo storilo brez dvombe za to potrebne naredbe. Nas avstrijske Slované zamorejo taka početja ogerskih turkoljubov le veseliti, ker s tem bodo zgubili vse zaupanje pri vladnih krogih, zlasti pri dvoru, kar je za nas Slované dobro. Veliko sovraštvo Magjarov do svete Rusije ne izvira le iz splošnega strahu pred Slovanstvom, ampak tudi iz dogodkov 1848. in 1849. leta. Zato protiruska početja Magjarov ne veljajo le Rusiji, temuč tudi Avstriji, kakor to jasne napisi v Pešti ob času svečanosti turških zmag. Zato imajo taka početja magjarskih turkofilov neko pomenljivost za Avstrijo, ter zamorejo za nje še usodepolna postati.

Pred kratkim je bilo brati po časnikih, da Turki nameravajo iz Srbije in Rumunije po vojski napraviti eno provincijo z magjarskim guvernerjem. Se ve, da to je le še odvisno od srečnega izida te vojske za Turke, in sicer ne bodo mogli sami po svojej volji vravnavati zadev na Balkanu. Da bi Turčija kakega magjarskega revolucionarja, kakor Klapko ali Košuta poklicala za guvernerja, je brezdvomno; ker ta razred ljudij najbolj gorko simpatizira z njimi. Ko bi se taka guvernerija ustanovila na meji našega carstva, bi to zelo povzdignilo ošabnost Magjarov in spodkopalo njih zvestobo do avstrijskega cesarskega doma. Zato naj bi Avstrija porabila ves svoj vpliv, da se to ne zgodi. Sicer pa se trdno nadejamo, da se to ne dogodi, ker nad končno rusko zmago ne dvomimo, če so tudi imeli zdaj Rusi neuspehe; saj pa imajo več vojnih močij in tudi denarnih, nego Turčija. Zgodovina uči, da v važnih vojskah je največkrat zmagala ona država, v katerej cvete večja kultura in omika, in ravno ta je veliko večja v svetej slovanskej Rusiji, nego v kulturno zanemarjenej Turčiji.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 8. oktobra.

V **državnem zboru** se je obravnavala vkovska refoma. V zadnji seji je govoril k §. 5 tudi slovenski poslanec Pfeifer. Njegov govor priobčimo jutri.

Iz **Ogerskega** poročajo, da policija preiskuje hiše in zapira sumljive ljudi. Polk Gruber je dobil ukaz iz Olomuca iti v Sedmograško. Helfyjeva stvar pride baje denes zopet pred zbornico.

pod temnega ogrinjala jej gleda nekaj sivih las, izpod nagrbčanega čela dve svetli očesi, ki ste bili gotovo nekdaž lepi, na potezah njenih lic pa se bero leta in leta njene minolosti in na pol izginoli sled lepega obraza, katerega je starost oropala zadnjega cvetja.

Gizela se predrami iz svojih sanjarij, povzdigne glavo in vidi pred soboj starko, katero pozna uže nekaj mesecev.

„Kaj bi radi, Katrina,“ (tako so namreč klicali vsi ženico, ki se je naselila pred mnogimi leti pri grajskem logarji v samotnej koči,) ogovori deklica starko, ter zarudi nekoliko sramote, nekoliko strahu pred čudno starko, katere se je sicer ogibala, ako jej je bilo mogoče.

„Nič, nič se me ne boj, deklica! Stara Katrina je slaba kot senca in nikomur ne stori nič žalega, akoravno se je ogibajo ljudje. A čuj, izdihovala si zdaj in tožila svojo neprijetno osodo. Tega ne smeš več, kajti poglej, Katrina je stara kot zemlja in ne toži,

nje glava je bela kot sneg in se ne vpojuje, njene roke so suhe kot skorja in se ne vijejo v obupu.“

Deklica zbledi še bolj pri teh besedah in ne ume kaj pomenijo njene besede.

„Le glej me in strmi in izmajuj z glavo, Gizela, vsaj zdaj me ne umeš. Stara Katrina ti je čudna, zoprna ženska. A pomisli, da enkrat nij bila taka, da so bile njene roke bele kot tvoje, njene oči žarovite kot tvoje, njeno lice cvetoče kot tvoje in ona tedaj nij tožila in obsojevala svoje usode, kakor ti.“

„Dovolj je, dovolj Katrina! Govori jasno, da te umejem,“ pravi s tresočim glasom Gizela in se v znamenje svojega osupnenja približa k oknu, kjer se huduje in šopiri njen sokol, kakor da bi hotel varovati in braniti s svojimi peruti deklico pred tujo, vsiljeno starko.

„O, ne odmikaj se in ne boj se!“ povzame zopet starka in vpre ostreje svoj pogled v boječo deklico.

„Če mi hočeš verjeti, midve bodeve še

enkrat prijateljici, in Katrina ti še lahko koristi kedaj, kajti ona je stara kot zemlja in je mnogo izkusila na svetu. Pri teh besedah se Katrina vsede, ne vprašaje za dovoljenje, k Gizelinim nogam, podpre koščena komolca v kolena, zija v tovarišico in pravi: „Gizela, denes si sama, graščak je na daljnem lovu. In človeku nij dobro samemu biti, toraj ne zameri, da te nadlegujem s svojo slabo tovaršijo.“

Gizela zarudi pri teh starkinih besedah, kajti dozdeva se jej, da so izgovorjene s posebnim naglasom.

„Kdo te vprašuje po vitezu, Katrina, kdo ti zabranjuje obiskovanje v gradu?“ pravi potem Gizela, hoteč zakriti svojo zadrego pred vsiljeno starko.

„Le molči, molči, deklica, ti nijsi odkritosrčna, ti zakrivaš sicer srd, ki se ti vzbuja do mene in me sodiš, kakor ves svet, le po zunanosti. In naj bode, ne zamerim ti,“ pravi sključena starka, dvigne svoj koščeni žugalni

Vnanje države.

Srbska vlada je z rumunsko sklenila vojno zvezo. Vsak čas se pričakuje, da v vojno stopi.

Iz Bukarešta se javlja, da gre ruski veliki knez Vladimir v važnej misiji v Berlin.

Javno mnenje na **Francoskem** se vedno bolj obrača zoper Mac Mahona. Mej tem tudi poročajo, da ministerstvo nij jedino, da se tako zvane konservativne ali monarhične stranke zaradi kandidatov uže mej soboj koljejo.

Načelnik republikanske stranke Grévy pravi v svojej okrožnici: Zadnja zbornica je bila prava zastopnica Francoske. Razpuščenje nje je vse interese zmešalo in dolženja, s katerimi so zbornico obsipali, ovrгла so se sama ob sebi.

Italijani baje svojo mejo ob Francoskej utrjujejo. Obmejni forti dobivajo nove kanone.

Angleški ministerski svet je te dni zbran bil in se je pogovarjal o tem, kako bi se pomagalo stradajočim podložnikom v Indiji.

Dopisi.

Iz Celovca 7. oktobra. [Izv. dopis] † Žalibog, da moramo denes slovenskemu svetu naznaniti bitko izgubo jednega prvih veljakov slovenskih! 4. t. m. ob 6. uri zvečer je tu umrl oče Karol Robida, dosluž. gimnazijski profesor in superior benediktinskega samostana; mož, ki je blizo 40 let na naši gimnaziji služboval in mnogo tudi v slovenskem jeziku priobčil. Bil je zvest svojemu rodu kot Slovenec iz Kranjske, marljiv odbornik društva sv. Mohora, veden ud tukajšnje čitalnice in sploh poštenjak povsem. Prijubljen starim in mladim, s teškim srcem pogrešamo njega. Bodi mu zemljica lahka; večer mu spomin mej narodom.

Iz Gorice 5. oktobra. [Izvirni dopis.] Obdaja jih zopet strah! Saj veste, da menim naše krščene in nekrščene Turke, kateri so se prebudili iz fantastičnih sanj, v katerih niso videli nobene poštene ruske duše takraj Dunava. Vse ardahansko zlagane turške zmage razpršile so se in naši bratje Rusi stoje boreči se za sveto slavjansko reč trdni, s pomnoženimi močmi, ob Balkanu.

Spodletela jim bode gotovo sanjana turška zmaga, kakor je spodletelo goriškim Italijanom in renegatom našega rodu uničenje slovenskega oddelka naše kmetijske šole in mi zadobimo mesto uničenja popolnem za naše posestnike ugodneje prestrojeno kmetijsko šolo, neodvisno od italijanskega od-

delka. Te dni, se je mudil v Gorici g. prof. Haberlandt ravno o zadevi tukajšnje kmetijske šole in skleneno je bilo v velikej kmetijske konferenci, da Slovenci dobimo „zimsko kmetijsko šolo“; (Landwirtschaftliche Winterschule) po leti bosta naša vrla učitelja kmetijstva potovala po deželi ter praktično učila naše kmete v umnem kmetijstvu. S to naredbo je popolnem ustrezno našemu kmetijskemu stanu in gotovo bode imelo to potovanje veliko več vspeha, nego dosedanja šola, pa tudi gg. profesorjema ne bode manjkalo pridnih korenjaških učencev — in na deželi je uljudnost, pa gostoljubnost doma.

Nedeljo osem dnij, 14. oktobra popoldne bode občni zbor političnega društva „Sloge“ v narodnem Dorenbergu. Na dnevnem redu bode: nagovor predsednika; peticija na vlado, da naroči izvršitev popravljanja ceste od Kanala do Tolmina ter s tem pomore Ročinskim pogorelcem; podučljiv pogovor o ravnanji z novim vinom; govor o sedanjih politično narodnih razmerah goriških Slovencev in posamezni predlogi. Tedaj za nas goriške Slovence prevažne stvari, katere se dajo le skupno obravnavati, za to pa smo gotovi obilne udeležitve tem več, ker v Dorenbergu in okolici poznamo lep broj poštenih narodnjakov, vnetih za našo slavjansko reč in za napredek goriških Slovencev. Važnost v vsakem obziru enacih zborov je znana, tu se najde rodoljubno srce i druga enakočuteča pa tudi marsikateri svojega starega prijatelja.

Ne vem, je-li istina ali je le čenčarija, da se je „ultra-liberalni“ novi poslanec veleposestva, Vincentini, katerega sta tukajšnja „liberalna“ italijanska lista v deveta nebesa povzdigavala, vsedel, čujte! v — centrum, tam na Dunaji. No, gratuliram! vsaj je g. Vincentini svoj program razvil ter v njem popolnem pozabil, da Goriška je večinom slovenska pokrajina z lepim številom poštenih narodnih slovenskih posestnikov, katere ima on zastopati. —

Deželni odbor goriški razpisuje 4 štipendije po 200 gld. za prvoletnike višjih šol, dve za slovenske in dve za italijanske narodnosti. Prošnje naj se vložijo do konca oktobra pri omenjenem deželnem odboru.

Domace stvari.

— (Za deželnega šolskega nadzornika) namesto glasovitega Vrečka je za

Štajersko, Koroško in Kranjsko imenovan dr. J. Zindler, bivši vodja gimnazije novomeške.

— (Potrjena postava.) Cesar je potrdil postavu kranjskega dež. zbora o mitnicah na reškej cesti.

— (V Gorico) pride na gimnazijo profesor Fridrih Simzig (Zimšič?) iz Kopra.

— (Porotne sodbe) so se v Ljubljani zopet včeraj začele in bodo baje do četrtega prihodnjega tedna trajale. Včeraj je bil nekov Bösenbaher pred sodiščem, ki je bil kot psevdo-nadzornik ob svojem času kamniškega poštarja za 200 gld. prekanil.

— (Z Gorenjskega) se nam piše: Vreme imamo jako nestanovitno, denes solnce, jutri zopet oblačno itd. Gorkim dnevom sledé mrzle noči in večkrat slana, ki je uže jesenskim pridelkom mnogo škode naredila. Ajdo so uže večidel poželi, pa bo mnogo slabša, kakor je bilo pričakovati, mrzli vetrovi in zjutranje slane so jej mnogo škode napravile.

— (Kocenov zemljepis) za narodne šole. Poslovenil Ivan Lapajne. Založilo „učiteljsko društvo za slovenski Štajer“. Cena 15 kr. Kdor vzame več iztisov, dobi knjižico za nižjo ceno. — Kakor se stariši vesele novorojenega deteta, zlasti ako so uže mnogo let željno čakali naslednika, tako tudi domoljubni slovenski učitelj z veseljem vsako novo knjižo pozdravlja. Takega pozdrava se nadejamo tudi tej novej knjižici, katera obravnava oni preljubljeni predmet nove šole, za kateri še nismo imeli tiskanega spisa. Ta knjižica, spisana od slavnega geografa Kocena (rodom Štajerca), rabi se v nemškem in češkem jeziku uže mnogo let v dotičnih šolah; tudi je uže davno odobrena od slavne vlade. (Za odobrenje slovenskega prevoda se bo tudi v kratkem prošnja vložila.) Ta knjižica bo pospeševala poduk v zemljepisu; ne bo treba učencem, ako jo bodo v rokah imeli, učiteljevega predavanja zapisovati in s tem škodo trpeti na času in razumevanju zemljevida. Nadejamo se, da bodo učitelji pridno segli po tej knjižici nizke cene (nemška stane 24 kr.) in jo najprvo za-se rabili, a tudi gledali, da jo po dovoljenem potu spravijo v roke učencev. Najboljše je, spraviti jo v šolarske bukvarnice, iz katere se potem posojuje sposobnim šolarjem. Nismo jo dali v mnogih iztisih natisniti; kdor jo torej imeti hoče, naj se požuri za-njo. Dobiva se samo pri „Učiteljskem društvu za slov. Štajer“ v Ljutomeru. X.

prst proti svoji tovarišici in mrmra neke nerazumljive besede sama s soboj.

„O ne jezi se in ne hudaj, Katrina!“ vsklikne zdajci še bolj prestrašena Gizela. „Glej, dam ti, kar je v mojej moči, pijače, jedila, lepo novo obleko, vse, kar mi je mogoče; samo zapusti me; kajti graščaku bi ne bilo ljubo, če te najde v gradu. Jaz, vsaj veš, da sem vesela, če me obiščeš.“

Te besede je izgovorila Gizela, meneč, da se je polastila Katrine zopet neka divja strast, neka blaznost, o katerej se je čulo sem ter tja po okolici, ter jo je hotela odpraviti z lepo iz grada.

A kakor v resnici blazna, plane starka pri zadnjih besedah kvišku, in se razkorači pred deklico. In to nij več stara Katrina, to nij njen vpoguen život, to nij njeno velo lice, to nij njeno mrklo oko, to nij njena koščena roka, to je krepka, junaska ženska, podoba v največjem pogumu, grozeča onemu, ki jo žali in zaničuje.

„O, le ohrani za se, prevzetnica, svoja darila, svoje lepe obleke, katerih nijsi zaslužila sama, svoja gospodska jedila, katere poklada zastoj tvoj graščak pred te, o le zapodi me iz zidovja, v katerem si tujka, kakor jaz sama. A to ti povem, ne zaničuj me, ako ravno se sramuješ stare Katrine, ker ima bolj temno lice, kot ti, ker stanuje v bornej gozdnej koči.“

„Gorje mi, pomagajte!“ vsklikne zdajci Gizela, zakrije obraz in omahne na naslonjač. To gane starko. V hipu jej izgine pol srdi, umiri se, sklone k deklici, jej boža vroče čelo in gladi lepe črne lase in pravi:

„O, ne boj se me, ubogo moje dete, vsaj ne veš, kaj govorim, vsaj še poznaš stare Katrine. Le to si zapomni, da je ona tvoja prijateljica, akoravno nema z ničemer pokazati svoje ljubezni kot da blagruje tvojo senco, kadar sloniš ponosna na grajskem oknu in zreš pred se na vboge tlačane, s tem, da moli za te, kadar drviš na penastem vrancu

čez gozd in plan, da se ti ne pripeti kaka nesreča.“

Pri teh besedah se odpre Gizelino oko, v katerem blešči solza, ter se vpre strmeče v nje tovarišico, kakor da bi gledalo v sanjah čudne podobe.

„Katrina, povej mi, kdo si, kaj hočeš od mene, govori jasno, da te umejem,“ pravi potem s tresočim glasom deklica.

„Kdo sem, ne vprašaj tega! Poznaš me, vsakdo pozna grobljiško Katrino, kakor jo kličejo krog in krog. Več ne vem zdaj sama, ali ne smem vedeti. Le še enkrat ti zapovedujem, ne zaničuj me, ne bodi ponosna, in moli v iste molitvi, katere te je učila tvoja mati, — katere se morda uže davnaj ne spominjaš več.“

Pri teh besedah se sključi zopet Katrina v prejšnje gube, zopet je osivela starka. Tiho, kakor je prišla, otide zopet. Pri vratih se ozre še dvakrat v strmečo deklico, in izgine po mračnem mostovžu. (Daje prih.)

Razne vesti.

* (Na smrt) so jih na Francoskem letos obsodili 40, a usmrtili so jih le 12.

* (Silen vihar), ki je 3. t. m. razsajal po srednji Ameriki in atlantskem morju je napravil silno škodo. Več vlakov je zagnal iz tira. 12 oseb je mrtvih 50 ranjenih. Tudi na morju se je zgodilo več nesreč.

* (Trgovina z robovi) je, kakor se piše iz vzhodne Afrike, popolnem ponehala. Sultan Zanzibarski je, da ohrani to novo uredbo, oborožil po nasvetu nekega Angleža 500 murrov ter jih postavil za varuhe novemu zakonu.

* (Imaš denarja?) Pariški „Figaro“ prinaša tole mično povestico pisateljice Georges Sand: Begoča vila. Srečala sem nekega dne dobro vilo, katera, da si uže postarna, je letela kakor da je ob pamet. „Ali nas moraš tako naglo zapustiti, ljuba vila?“ „Oh, pusti me v miru,“ odgovori vila, „nekaj stoletij uže nijsem videla vaše majhne zemlje, a je uže ne razumejem nikakor“. Deklicam ponujam krasoto, dečkom pogum, starcem modrost, bolnikom zdravje, mladosti ljubezen, na kratko, vse kar more dobrotna vila dajati smrtnikom — a vsi me podé od sebe. „Imaš denarja?“ vprašujejo me, drugzega nečemo. Tu mi torej nij drugzega storiti, nego da ubegnem, kajti strašim se, da me celó rožice po grmovji ne bi povprašale po diamantih, ali da bi metuljčki zahtevali od mene vozičkov, da se mogó po grivici prevažati.“ „Ne, ne, ljubka,“ zaklicale so smijóč nežne rožice, ki so slišale grajo vilino, „mi imamo blesteče rožice na svojih prescih“. — „A mi,“ povzamejo prelepi metuljčki, „imamo dovolj zlatá in srebra na svojih krilih“. — „To so torej jedine pametne stvarice,“ pravi odhajajoča vila, „katere še na tej zemlji zapuščam“.

Od sledečih darovalcev smo za kegljanje v čestnične restavraciji ljubljanske na korist pogo-rel-em v Kompoljah prejeli:

Gospod Jakob Kalan, administrator v Spodnjem Logu	3 gld.	kr.
„ Janez Tomažič, vikar v Novem mestu	1	—
„ Blaž Šoklič, kaplan v Šmartnem pri Kranji	1	—
„ Razbošek	1	—
„ A. Jenko v Ljubljani	5	—
„ Janez Smukavec	1	—
„ dr. Jože Poklukar	1	—
„ Markič	1	—
„ profesor Križnar	—	30
„ Kljun, duhovnik	3	—
„ Brgljaz	1	—
„ Kozler	2	—
Skupaj	20 gld.	6 kr.

Blagosrčnim p. n. darovalcem se presérno zahvaljujemo in prosimo še darov v ta namen. — Kegljalo se bode še do 16. t. m.

V Ljubljani, dne 6. oktobra 1877.

Od bor.

Poslano.

Družini ranjkega gospoda A. Lavr-ně ča v Postojni. Jako mi je žal, da sem prepozno vedel o smrti Vašega blazega gospoda ter da se nisem mogel nikakor udeležiti pogreba niti tako z d. je časi izkazati svojemu dragemu prijatelju. Želim pa z drugimi vred:

Bodi mu zemljica lahka.

Na Celu, dne 4. oktobra 1877.

(297)

Mihael Puc.

Umrli v Ljubljani

od 3. do 4. oktobra:

France Sabajna, delavec, 72 let, za starostjo. — Alojzij Ile, delavčev otrok, 11 mesecev, za starostjo. — Uršula Korbič, marketendejava, 63 let, za starostjo. — Josip Gorec, oboj-nikov sin, 20 let, za sušico.

Pravi prosekar

se dobiva

v gostilnicah „pri belem volku“, pri „Lozarji“ in pri „Virantu“. (29)

Za čebelarje!

Čebelnjak najnovejše konstrukcije (Gagonova iznajdba), ki je stal nad 1000 gl., se prav e no prodá; natančnejše pové iz prijaznosti administracije tega lista.

Izdatelj in urednik Josip

sem bolnim moč in zdravje brez lek

in brez stroškov po izvrstni

Revalescieri du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezní, ki bi je ne bila ezar-vila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicín in stroškov; zdravi vse bolez-nelodcu, na živeh, dalje prane, i na jetrah; tle-zaduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, nepr-aviljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zla-tilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavi, amenje v ušesih, slabosti in bledanje pri noseči-žnost, diabet, trganje, shujšanje, bledice in pr-ajenje; posebno se priporoča za dojenice in je bolj-ego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spri-či zdravilnih, brez vsake medicíne, mej njimi spr-avala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pr-ega profesorja medicíne na vseučilišči v Mariboru, draviniga svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shoreland, dr. Campoella, prof. Dr. Déde, Dr. Uré, grofinje Ousta-mart, Markize de Bréhan a mnogo drugih imenitn-ih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoi.

Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Frešlo je uže sedem mesecev, od ar sem bi v brezupnem stanju. Trpel sem vsled prania i ču-nicnih bolečinah, in sicer tako, da s m od dne d-ene vidno gnil, in to zaprešilo je dolgo časa moj študij. Čul sem od Vaše čudapolne Revalescieri prišel sem jo rabiti in zagotivim Vas, da se čutil po mesečnem užitku Vaše tečne in okusne Re-valescieri popo nem zdrav, tako, da brez najma jega-tesenja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav cenó in okusn-urano, kot najboljši pripomček, ter ostanem Va-šani

Gabriel Teschner

slušatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenito markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Vsled neke bolezni na jetrah bilo j- moje stanje hušjanja in bolečin vsake vrste seden-let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, resle so se vse čutnice na celem životu, slabo pr-aviljenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na-razdraženji čutnic, katero me je sem ter tja prega-ujalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pr-tem bila sem melanholična najvišje stopnje. Mnog-zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zbijali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalescieri in sedaj, ko jo uživam tri mesece, za-uvajujem se bogu. Revalescieri zasluži največje-uvalo, pridobila mi je zopet zdravje i me stavila v stanje, da morem mojo društveno pozicijo zopet už-

vati. Dovolite gospod, zagotovljenja moje prisérne hvaležnosti in popoinega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

St. 65.715. Gospodični de Montlouis na nepre-bavljenji, nespanji in huššanji.

St. 75.877. Flor. Kollerja, c. kr. vojašk. oskrb-nika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanji dušnika, omotici in tišanji v prsih.

Revalescieri je 4krat občnejša, nego meso, ter pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na-ani, ko pri zdravilih.

V paketihi pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 fun-ov 10 gold., 12 fantov 30 gold., 34 fantov 85 gold.

Revalescieri-Biscuiten v pušicah in Revalescieri-chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gl. kr., 48 tas 4 gl. 60 kr., v prahu za 120 tas 10 gl.

rodaje: Dr. Barry & Comp. na Dunaji, Waif-see-gasse št. 3, kakor v vseh mestih pri dobrih carjih in specerjakihi trgovcihi; tudi razpošilja du-ješka hiša na vse kraje po pošnih ukaznicah ali vsetjih. V Ljubljani Ed. J. S. v o b o d a, skar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Pro-a mu, v Celoveu pri lekarju Birnsacherju, v-pijetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri karju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (137)

Loterijne srečke.

V Trstu 6. okt.: 70. 42. 18. 14. 47.

V Linci 6. okt.: 66. 89. 7. 74. 21.

Slovenske knjige.

V „národnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštnem povzetji naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slo-vensk roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte-a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.
4. „Na Žerinjah“, izviren roman. Spi-sal Janko Krsnik. Cena 60 kr.
5. „Župnik Wakefieldski“. Spisal Oliver Goldsmith. Iz angleščine poslovenil Janez Jesenko. Cena 1 gld.
6. „Mej dvema stoloma“, izviren roman. Spisal J. Jurčič. Cena 50 kr.

Za
glavno
opravilo!

Vsakemu
stanu

ali
postransk
posel!

Vsakem kraji!

častno, solidno, primerno, gotovo, koristno in prijetno!

Agencije blágu, Tovarniškim zalógam, zastopništva.

Znanja in zvéze z najčastnejšimi kupčevalci,

z najpostenejšimi firmami in prvimi obrtniki avstro-ogerske monarhije posredujemo v vsih stvaréh, ki se tičejo trgovine, tehnike, kulture, industrije, umetelnosti, kmetijstva in v vsih stro-kah prodavanja blaga za vsak stan in na vsakem kraji, v provincijah in vnanjih deželah, ter naj se dotičnim ponudbam pri-loži 8 pismenih mark.

Izročeni nákup in prodaja

blagá in deželnih pridelkov, tudi se mogó takoj dajati vsakovrstne

predplače v gotovini

za blagó in deželne pridelke.

Natančno in vestno opravlja vsa naročila

LEO BINDER-jeva

vzajemna trgovinska agencija za uvažanje, izvažanje in izročenje,

Wien, Kärntner-Ring I, und verl. Kärntnerstrasse 55.

(Ustanovljena na Dunaji uže leta 1854.)

(278-3)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Dunajska borza 8 oktobra.

Europski državni dolg v bankovcih	64 gld.	—
Europski državni dolg v srebru	66	70
Zlati renti	74	10
1860 drž. posojilo	110	75
Akcie národne banke	841	75
Kreditne akcije	214	75
London	118	30
Napol.	9	47 1/2
C. kr. cekini	5	65
Srebro	105	15

Evropa: dr. Salling iz Spjetera. — Ulrich iz Maribora.
Pri Slonu: Dietrich iz Vipave. — Gasparović iz Karlova. — Krišner iz Idrije. — Kivanday iz Zadra. — Pizarello iz Trsta. — Ljubinković iz Za-greba. — Ronsperger iz Dunaja.
Pri Mateti: Benedek iz Dunaja. — Partel iz Trsta. Gradicki iz Dunaja. — dr. Herzog iz Gradca. — Petrali iz Dunaja.

Tužl.

7. oktobra: